

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 2022060993330

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 21 juli 2022
Agendanummer	:
Onderwerp	: Nota bodembeheer 2022

Voorstel

1. De Nota bodembeheer d.d. 19 mei 2022 van de deelnemende gemeenten in Midden West Brabant vast te stellen;
2. De Nota bodembeheer d.d. 30 september 2010 in te trekken;
3. Aan het college de volgende bevoegdheden te delegeren:
 - o wijziging in de bodemfunctieklassenkaart;
 - o actualiseren van de bodem kwaliteitskaart;
 - o ondergeschikte of technische wijzigingen van de nota.

Inleiding

Van de huidige nota bodembeheer uit 2010 is de geldigheid verstreken. Het Besluit bodemkwaliteit geeft aan dat gebiedsspecifiek bodembeleid eens in de 10 jaar moet worden beoordeeld of dat dit moet worden herzien. Daarnaast is het belangrijk dat de Nota bodembeheer definitief is vastgesteld vóórdat de Omgevingswet in werking treedt. Het gebiedsspecifieke grondstromenbeleid van de gemeente gaat dan van rechtswege direct over in het tijdelijke deel van het gemeentelijke omgevingsplan.

De Nota bodembeheer is met name bedoeld voor professionele partijen die grond gebruiken en/of verzetten, zoals bij aanleg van infrastructuur, bouwen, leggen van kabels en leidingen, of die hierop adviseren zoals ingenieursbureaus. De kaart en nota gelden uitsluitend voor schone en licht verontreinigde grondstromen en dus niet voor grondstromen afkomstig van locaties die verdacht zijn op bodemverontreiniging. Voor toepassing van grond op locaties die (ernstig) verontreinigd zijn, is daarnaast veelal een saneringsplan nodig.

Grond die vrijkomt bij werkzaamheden in de bodem willen we zoveel als mogelijk hergebruiken, zodat minder materiaal hoeft te worden gestort en minder primaire grondstoffen (zoals zand uit zandwinputten) hoeven te worden gewonnen. Bovendien willen we dat de kwaliteit van de bodem aansluit bij het gewenste gebruik, als onderdeel van duurzaam bodembeheer. De wet- en regelgeving voor het ontgraven en toepassen van grond is vastgelegd in het Besluit bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming. Het is niet zonder meer toegestaan grond ergens te ontgraven en op een andere plaats neer te leggen of te gebruiken. Voorkomen moet worden dat door het hergebruik van grond de ontvangende bodem verontreinigt en risico's vormt voor het (toekomstige) bodemgebruik. Het Besluit bodemkwaliteit biedt gemeenten de beleidsvrijheid om de regels gebiedsspecifiek te maken, zodat deze aansluiten bij de kwaliteit van het gebied.

De Nota bodembeheer is regionaal voorbereid met 23 gemeenten uit de regio Midden en West Brabant en de Omgevingsdienst. De raden van alle gemeenten moeten de nota vaststellen. De gemeenten hebben ambtelijk afgesproken uiterlijk september 2022 de Nota aan hun raad aan te bieden.

De Nota bodembeheer heeft inmiddels bij het merendeel van de gemeenten gedurende zes weken voor inspraak ter inzage gelegen. Tegen de Nota Bodembeheer zijn geen zienswijzen ingediend in onze gemeente, wel bij enkele andere gemeenten in de regio. Deze zienswijzen betreffen vooral regels voor thermisch gereinigde grond. Na consultatie van het landelijke expertisecentrum van Rijkswaterstaat heeft de zienswijze geleid tot ambtshalve aanpassing van hoofdstuk 11 van de nota. In de eerste versie was een algeheel verbod op het gebruik van thermisch gereinigde grond opgenomen. Wettelijk is dat niet toegestaan maar kunnen wel regels worden opgenomen die de bodem beschermen tegen bijvoorbeeld uitloging of vermenging met de ondergrond.

Beoogd effect

Ten behoeve van bouwprojecten, infrastructuur en andere werken wordt grond ontgraven, getransporteerd en weer toegepast. Vanuit de gedachte van circulariteit wordt gestreefd naar hergebruik van grond. Hiermee kan het storten van grond worden vermeden en worden kostbare, primaire bouwstoffen uitgespaard. Daarnaast worden per project kosten bespaard omdat een partijkeuring uitvoeren niet altijd nodig is.

Voor de lange termijn wordt het duurzaam gebruik van de bodem beoogd: de bodem zodanig gebruiken, benutten en beschermen dat deze ook voor toekomstige generaties zonder onaanvaardbare risico's te gebruiken is voor diverse doeleinden. Dit zijn belangrijke uitgangspunten binnen het beleid.

Argumenten

1.1 *De Nota bodembeheer bevat regels waardoor licht verontreinigde grond binnen de regio makkelijker kan worden toegepast.*

De betrokken wet- en regelgeving voor het tijdelijk opslaan en toepassen van grond en baggerspecie is nu beschreven in het Besluit bodemkwaliteit (Bbk) en de Wet bodembescherming (Wbb) en straks na de inwerkingtreding van de Omgevingswet in het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal). De Nota bodembeheer is een praktische uitwerking voor het omgaan met vrijkomende grond en baggerspecie in onze gemeente en onze regio en geeft invulling aan het grondstromenbeleid. In de Nota bodembeheer staat het grondstromenbeleid van alle deelnemende gemeenten beschreven en de bijbehorende beleidsregels.

De Nota bodembeheer bevordert dat:

- het grondstromenbeleid praktisch uitvoerbaar, milieuhygiënisch verantwoord en transparant is;
- meer grondverzet kan plaatsvinden zonder dat voorafgaand de kwaliteit van de grond moet worden onderzocht. Voor de gemeente en derden kunnen besparingen worden gerealiseerd in uitvoeringstijd en -kosten;
- meer toepassingslocaties beschikbaar komen om vrijkomende grond milieuhygiënisch verantwoord te hergebruiken;
- het gebruik en de aankoop van primaire én secundaire bouwstoffen (bijvoorbeeld zand uit zandwinputten of grond van een grondbank) wordt verminderd;
- bij grondverzet de uitstoot van uitlaatgassen en fijnstof en het gebruik van energie wordt verminderd (grond hoeft minder ver te worden getransporteerd).

1.2 *De Nota bodembeheer bevat regels die de bodem beschermen en geen risico's opleveren voor het beoogde gebruik.*

Met de Nota bodembeheer wordt het duurzaam gebruik van de bodem beoogd: de bodem zodanig gebruiken, benutten en beschermen dat deze ook voor toekomstige generaties zonder onaanvaardbare risico's te gebruiken is voor diverse doeleinden. Dit zijn belangrijke uitgangspunten binnen het beleid.

Bij het toepassen van grond mag de kwaliteit van de toe te passen grond niet slechter zijn dan de kwaliteit van de ontvangende bodem zoals aangegeven op de gebiedsspecifieke toepassingskaart. Hiermee wordt invulling gegeven aan het stand-still principe hetgeen ervoor zorgt dat de bestaande bodemkwaliteit binnen het gebied niet negatief wordt beïnvloed.

Daarbovenop wordt gekeken naar de functie van de locatie en of de toe te passen grond geen risico's vormt voor het gebruik. Zo zal bijvoorbeeld bij kinderspeelplaatsen, schoolterreinen, natuurgebieden of volkstuinten alleen grond die voldoet aan de bodemkwaliteitsklasse landbouw/natuur toegepast mogen worden.

1.3 *Het voorstel past in het ingezet beleid*

De voorliggende Nota bodembeheer gebaseerd op de voorgaande nota's die in de regio van kracht waren. Veel van het bestaande bodembeleid is overgenomen en samengevoegd. Daarnaast zijn de bestaande bodembeleidsregels tegen het licht gehouden en zijn voor actuele onderwerpen aanvullende regels opgenomen ter bescherming van de regionale bodemkwaliteit. Het gaat hierbij onder meer over het beleid omtrent de stofgroep PFAS (Poly- en perfluoralkyl-stoffen), het beschermen van gevoelige bestemmingen zoals speelterreinen door uitsluitend 'schone' grond toe te laten en de regels omtrent toepassen van thermisch gereinigde grond.

2.2 *Gedurende de looptijd kan de Nota bodembeheer op onderdelen moeten worden aangepast.*

Het vaststellen van deze Nota met bijhorend gebiedspecifiek beleid is een besluit dat genomen wordt door de gemeenteraad. Hiermee staan de kaders voor het beleid rondom hergebruik vast. Op onderdelen kunnen kleine wijzigingen, bijvoorbeeld implementatie van gebiedsspecifieke waarden voor nieuwe stoffen, de effectiviteit van het beleid vergroten of is actualisatie noodzakelijk. Om aan te sluiten op de dynamiek van grondverzet worden wijzigingen en actualisatie, na de vaststelling van deze Nota bodembeheer, gedelegeerd aan het college van burgemeester en wethouders. Dit betreft:

- a) wijziging in de bodemfunctieklassenkaart. De bodemfunctieklassenkaart is gebaseerd op de functies die in het bestemmingsplan zijn vastgelegd. De bodemfunctieklassenkaart volgt daarmee het bestemmingsplan. Aanpassing van de kaart is daarmee een uitvoeringshandeling en kan om deze reden worden gedelegeerd aan het college;
- b) actualiseren van de bodem kwaliteitskaart. Na 5 jaar moet de bodem kwaliteitskaart geëvalueerd worden. Naar verwachting leidt dit niet tot wezenlijke aanpassingen. Mocht dit wel het geval zijn, dan wordt de raad hierover geïnformeerd. Als het tot aanpassingen in het beleid leidt, dan wordt dit voorgelegd aan de raad, omdat dan de uitgangspunten en beleidskaders opnieuw vastgesteld moeten worden;

- c) tussentijds ondergeschikte of technische wijzigingen als gevolg van eventuele zienswijze of de behandeling bij andere gemeenten in de regio of bij aanvullende regels voor bijvoorbeeld nieuwe stoffen. Aangezien nagenoeg alle gemeenten de nota al ter inzage hebben gelegd, en de ingekomen zienswijzen al verwerkt zijn in de voorliggende versie, wordt niet verwacht dat dit nog tot aanpassingen zal leiden. Door landelijke ontwikkelingen kan het nodig zijn om nieuwe stoffen toe te voegen aan de beleidsregels zoals eerder bij PFAS. Het rijk geeft daarvoor kaders mee. In het geval van ingrijpende aanpassingen zal de nota opnieuw aan de raad worden aangeboden.

3.1 Het moet duidelijk zijn welke beleidsregels van kracht zijn.

Hoewel de voorliggende Nota bodembeheer 2022 voortborduurt op de huidige Nota bodembeheer uit 2010 moet voorkomen worden dat de nota uit 2010 nog rechtskracht zou hebben na vaststelling van de voorliggende nota.

Kanttekeningen

1.1 De Nota bodembeheer kan niet altijd gebruikt worden bij grondverzet.

Niet in alle gevallen biedt de Nota bodembeheer de mogelijkheid om grond toe te passen op basis van de kaarten in de nota. Als de herkomstlocatie (of ook de toepassingslocatie) verdacht zijn voor bodemverontreiniging zal een bodemonderzoek of een partijkeuring nodig blijven. Een vooronderzoek is altijd verplicht.

1.2 Het niet altijd uitvoeren van onderzoek vormt een risico

Grondverzet op basis van bodemkwaliteitskaarten geeft minder zekerheid over de kwaliteit van een individuele partij grond dan een bodemonderzoek of een partijkeuring. In theorie zou de grond op een specifieke locatie daardoor iets viezer kunnen worden. Of schonere grond wordt toegepast op een locatie waar minder schone grond ook voldoende zou zijn voor de functie. Door grondverzet op basis van de bodemkwaliteitskaarten verslechtert de bodem binnen de gebieden waarvan de kaart is vastgesteld als geheel echter niet. Het op deze wijze verzetten van grond is in overeenstemming met de bodemwetgeving. Het keuren van iedere partij grond kost veel geld en extra tijd terwijl de milieuhygiënische risico's laag zijn. Belangrijk blijft wel dat goed vooronderzoek wordt uitgevoerd naar verdenkingen.

2.1 Een regionale nota bevat onnodige regels voor uitzonderingen.

Doordat de Nota bodembeheer in overleg met alle gemeenten in de regio Midden en West Brabant is vastgesteld, bevat de nota op onderdelen lokale, gemeentelijke uitzonderingen. Dit maakt de nota op onderdelen lastig leesbaar. Het blijft echter een groot voordeel dat door een gezamenlijke nota grondverzet binnen de regio de hergebruiksmogelijkheden groter zijn. Immers grond die vrijkomt bij een project kan niet altijd op hetzelfde moment binnen onze gemeente een bestemming krijgen. Toezicht en handhaving van de regels door de Omgevingsdienst Midden en West Brabant kan efficiënter en effectiever wanneer dezelfde regels gelden in alle gemeenten en tussen gemeenten.

Financiën

Aan het vaststellen van de Nota Bodembeheer zijn geen financiële gevolgen verbonden.

In de uitvoering kunnen wel kosten worden bespaard door hergebruik van grond bij zowel marktpartijen als de gemeentelijke organisatie. Vrijstelling van onderzoek bespaart kosten en vereenvoudigt het toepassen van grond en baggerspecie. Het is niet mogelijk dit te kwantificeren.

Communicatie

Zoals al eerder opgemerkt is de Nota bodembeheer vooral een document voor professionals bij grondverzet. Voor hen is de nota digitaal beschikbaar. Omdat de website van OMWB voor professionals de eerste ingang is om grondverzet te melden, zal daar gewezen worden op de actuele versie van de nota. Gebruik van een nota bodembeheer en de diverse kaarten is een gangbare praktijk in Nederland zodat geen voorlichtingsbijeenkomsten of webinars georganiseerd zullen worden.

Uitvoering

Na vaststelling van de Nota bodembeheer zal deze op de voorgeschreven wijze bekendgemaakt worden. Voor initiatiefnemers en professionals is de nota digitaal raadpleegbaar. Meldingen van grondverzet moeten altijd ingediend worden via het Meldpunt Bodemkwaliteit van Rijkswaterstaat. OMWB blijft aanvragen toetsen en toezien op de juiste wijze van grondverzet.

Bijlagen

1. Nota bodembeheer van de deelnemende gemeenten in Midden en West Brabant, d.d. 19 mei 2022, Anthea Group, projectnummer 0474495.100, definitief revisie 02..

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris, de burgemeester,

R.C.J. Nagtzaam

M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg d.d. 21 juni 2022.

Gelet op:

Het Besluit Bodemkwaliteit en de Wet bodembescherming

Besluit:

De raad besluit:

1. De Nota bodembeheer d.d. 19 mei 2022 van de deelnemende gemeenten in Midden West Brabant vast te stellen;
2. De Nota bodembeheer d.d. 30 september 2010 in te trekken;
3. Aan het college de volgende bevoegdheden te delegeren:
 - o wijziging in de bodemfunctieklassenkaart.
 - o actualiseren van de bodem kwaliteitskaart.
 - o ondergeschikte of technische wijzigingen van de nota.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 21 juli 2022,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

drs. K.M.C. Millenaar-Rammelaere

M. Witte